នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 02-Oct-2015, 13:31
CMS/CFO: Sann Rada

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ត.ក

ភាគីដាក់ឯកសារ: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ០២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៥

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ កសចស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ សាធារណៈ/Public

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

ការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅនឹងសំណើលើកទីប្រាំមួយរបស់ នួន ជា ពាក់ព័ន្ធនឹងភស្តុតាងបន្ថែមលើបណ្តឹងសាទុក្ខ

ដាក់ដោយ៖

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

សុន អរុណ

Victor KOPPE

ព្រំ ផល្លា

លីវ សុវណ្ណា

Doreen CHEN

Xiaoyang NIE

ផ្ញើជូន៖

សហមេធាវី ខៀវ សំផន

គង់ សំអុន

Anta GUISSÉ

Arthur VERCKEN

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង

លោក Nicholas KOUMJIAN

សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

PICH Ang

Marie GUIRAUD

អនុលោមតាមមាត្រា ៨.១ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អវតក សហមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក នួន ជា (មេធាវីការពារក្តី) សូមដាក់ការឆ្លើយតបនេះទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងសំណើលើកទីប្រាំមួយរបស់ នួន ជា ពាក់ព័ន្ធនឹងភស្តុតាងបន្ថែមលើបណ្តឹងសាទុក្ខ (ហៅជាបន្តបន្ទាប់ថា "ការឆ្លើយតបទៅនឹងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី" ឬ "ការឆ្លើយតប" និង "សំណើ")។

I. ប្រវត្តិនីតិវិធី

១. នៅថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០១៤ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ (សាលក្រម)[1]។ នៅថ្ងៃទី២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៤ មេធាវីការពារក្តីបានជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ដែលមាន២២៣ មូលដ្ឋានក្នុងការប្តឹងសាទុក្ខ[2]។ ហើយនៅថ្ងៃទី២៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ មេធាវីការពារក្តី បានដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន (បណ្តឹងសាទុក្ខ)[3]។

២. នៅថ្ងៃទី ១១ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់សំណើសុំលើកទីប្រាំមួយរបស់ខ្លួនស្នើសុំឲ្យមានការពិចារណា និងទទួលយកភស្តុតាងបន្ថែមទាក់ទិននឹងបណ្តឹងសាទុក្ខ[4]។ នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដាក់

---

[1] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" ថ្ងៃទី០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០១៤ (សាលក្រម)។

[2] ឯកសារ **E313/1/1** "សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" ថ្ងៃទី ២៩ កញ្ញា ២០១៤។

[3] ឯកសារ **F16** "បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ នួន ជា ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" ថ្ងៃទី២៩ ធ្នូ ២០១៤ (បណ្តឹងសាទុក្ខ)។

[4] ឯកសារ **F2/8** "សំណើលើកទីប្រាំមួយរបស់ខ្លួនស្នើសុំឲ្យមានការពិចារណា និងទទួលយកភស្តុតាងបន្ថែមទាក់ទិននឹងបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១" ថ្ងៃទី ១១ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ (សំណើលើកទីប្រាំមួយសុំភស្តុតាងបន្ថែម)។

ចម្លើយតបរបស់ខ្លួនទៅនឹងសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី[5]។ មេធាវីការពារក្តីគិតថានេះជាការចាំបាច់ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបនេះ។

II. អំណះអំណាង

៣. ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី លើកឡើងពីចំណុចសំខាន់បី។ ទីមួយខ្លួនបានលើកឡើងថា សំណើទាក់ទងនឹងបញ្ហាមួយដែលមិនបានជំទាស់នៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺសមាសភាពសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម ('JCE')[6]។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏បានលើកឡើងថា សំណើមានបំណងជំទាស់ទៅនឹងការចោទប្រកាន់ នួន ជា ក្នុងឋានៈជាថ្នាក់ដឹកនាំមួយរូប[7]។ ជាចុងបញ្ចប់ចម្លើយតបដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី លើកឡើងថា ភស្តុតាងដែលបានស្នើក្នុងសំណើមិនត្រូវបានទទួលយកនោះទេ ដោយសារតែមិនថិតនៅក្នុងវិសាលភាពសំណុំរឿង ០០២/០១[8]។

៤. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីគ្មានជំហរណាមួយឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើនោះទេ។ ទោះជានៅក្នុងកាលៈទេសៈបែបណាក៏ដោយក៏អំណះអំណាងខាងលើគឺគ្មានទំនាក់ទំនង និងគួរតែពុំត្រូវបានពិចារណាដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។

ក. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីខកខានបង្ហាញអំពីជំហររបស់ខ្លួន

៥. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ជាច្រើនដងថា "ការអនុវត្តសិទ្ធិក្នុងការឆ្លើយតប [...] ត្រូវតែស្ថិតនៅក្រោមដែនកំណត់" ដោយបន្ថែមទៀតថា "ទឡ្ហីករណ៍ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសារណាតបដែលបានស្នើឡើង ត្រូវតែទាក់ទិនទៅនឹងមូលហេតុនានា ដែលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី"[9]។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កត់សម្គាល់ថា "យុត្តិសាស្ត្ររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការ

---

[5] ឯកសារ **F2/8/1** "ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងសំណើលើកទីប្រាំមួយរបស់ នួន ជា ពាក់ព័ន្ធនឹងភស្តុតាងបន្ថែមលើបណ្តឹងសាទុក្ខ" ថ្ងៃទី២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥ (ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ)។

[6] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ១៤ ដល់ ២៣។

[7] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ២៤ ដល់ ២៨។

[8] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ២៩ ដល់ ៣០។

[9] ឯកសារ **F10/2** "សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១" ថ្ងៃទី ២៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ កថាខណ្ឌ ១៧។

ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិដែលមានកន្លងមក បានកំរិតសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះយ៉ាងតឹងរ៉ឹងក្នុងការបញ្ចេញទស្សនៈរបស់ខ្លួន នៅក្នុងអំឡុងពេលជំនុំជម្រះ” ហើយបានសម្រេចស្រដៀងគ្នានេះថា “តម្រូវឱ្យមានការបកស្រាយក្នុងន័យចង្អៀតអំពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅក្នុងនីតិវិធីចំពោះមុខ អវតក”[10]។

៦. មេធាវីការពារក្តីកត់សម្គាល់ថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនបានព្យាយាមបង្ហាញថាសំណើប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួននោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញខ្លួនគ្រាន់តែយោងទៅអំណះអំណាងនៅក្នុងចម្លើយតបកាលពីមុននៅក្នុងចម្លើយតបទៅនឹងសំណើសុំឱ្យមានការស៊ើបសួររបស់មេធាវីការពារក្តីទាក់ទិននឹងសក្ខីកម្មរបស់ សំ សិទ្ធី[11]។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏ខកខានក្នុងការពន្យល់អំពីវិធីដែលអំណះអំណាងនៅក្នុងចម្លើយតបរបស់ខ្លួនកាលពីលើកមុនទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ។

៧. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនបានពន្យល់អំពីរបៀបដែលសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយសំណើ ដែលការពិតគឺស៊ីសង្វាក់ទៅនឹងការយល់ច្បាប់ខុសរបស់ខ្លួនអំពីតួនាទីជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខ អវតក។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអះអាងថា “សំណើគឺមិនបានគោរពដល់តុល្យភាពនៃសិទ្ធិរបស់ភាគីទាំងអស់” ដោយពិចារណាដល់ “ភាពឆាប់រហ័សនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី” និងអំពី “សិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការទទួលបានសាលក្រមក្នុងពេលវេលាសមស្រប”[12]។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានការព្រួយបារម្ភ “អំពីវ័យចំណាស់របស់ជនជាប់ចោទ” អាស្រ័យហេតុនេះហើយព្រួយបារម្ភថា “សំណើ

---

[10] សំណុំរឿង ០០១ ឯកសារ **E72/3** “សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរួមរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យចេញសេចក្តីសម្រេចអំពីសិទ្ធិរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្តន្ទាទោសនឹងសេចក្តីណែនាំទាក់ទងនឹងការសួរជនជាប់ចោទ អ្នកជំនាញ និងសាក្សីដែលបានកោះហៅឱ្យផ្តល់សក្ខីកម្មទាក់ទងនឹងអត្តចរិតរបស់ជនជាប់ចោទ” ថ្ងៃទី ០៩ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ១៣ និង ៣៩។

[11] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ៣២។ សូមមើល **F28/1** “ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងសំណើសុំឱ្យស៊ើបអង្កេតរបស់ នួន ជា ទាក់ទិននឹង សំ សិទ្ធី” ថ្ងៃទី ១៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ កថាខណ្ឌ ៣៧ ដល់ ៤១។ **F28** “សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរទៅលើព្រឹត្តិការណ៍នានាដែលពីពណ៌នានៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់ សំ សិទ្ធី” ថ្ងៃទី ០៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥។

[12] ឯកសារ **F28/1** ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ៤០ ដល់៤១។

នឹងស្រូបយកពេលវេលា និងធនធានរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចំពោះការស្វែងរកការពិតក្នុងពេលដែលដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីកំពុងរង់ចាំសាលក្រម"[13]។

៨. បើទោះជាការរង់ចាំដ៏អត់ធ្មត់របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានមើលឃើញ តែខ្លួនមិនបានពន្យល់អំពីមូលដ្ឋានណាមួយអំពីជំហរនេះទេ។ មូលដ្ឋាននៃការពន្យល់របស់ខ្លួនគឺតែអំពីថាសំណើណាមួយដែលបានស្នើដោយភាគីនៅពេលនេះនឹងប៉ះពាល់*ដោយផ្ទាល់* *(ipso facto)* ទៅលើសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដោយសារតែនឹងប៉ះពាល់ដល់កាលវិភាគសវនាការ។ ការបកស្រាយនេះមិនសមស្របទៅនឹងសេចក្ដីណែនាំយ៉ាងច្បាស់ថាជំហរនេះត្រូវតែសម្រេចតាមមួយករណីម្ដងដោយពិចារណាអំពីផលប៉ះពាល់ ដែលអំណះអំណាងជាក់លាក់ដែលលើកឡើងដោយមេធាវីការពារក្ដីអាចប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីគួរតែបង្ហាញអំពីវិធីដែលភស្តុតាងដែលបានស្នើសុំឲ្យទទួលយកនៅក្នុងសំណើរ ដោយផ្អែកលើកទស្សនៈរបស់ខ្លួនគឺប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន។

៩. មេធាវីការពារក្ដីសូមរំលឹកថា សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺនឹងត្រូវបានកំណត់អំពីតួនាទីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅ អវតក គឺ "ស្វែងរកសំណង"[14] គឺមិនមែនការគ្រប់គ្រងកាលវិភាគនៃដំណើរការនីតិវិធីនោះទេ។ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីខ្វះមូលដ្ឋានក្នុងចម្លើយតប ដោយសារតែសំណើមិនទាក់ទងនឹងសំណង ឬបញ្ហាផ្សេងទៀតអំពីផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះទេ។

ខ. មេធាវីការពារក្ដីពិតជាបានជំទាស់ទៅនឹងអត្ថិភាព និង និយមន័យសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម (JCE)

១០. ចម្លើយតបដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីអះអាងថា សំណើជំទាស់ទៅនឹងសមាសភាព ឬសមាជិកភាពរបស់ នួន ជា នៅក្នុងសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម ហើយដែលមេធាវីការពារក្ដីមិនបានលើកឡើង

---

[13] ឯកសារ **F28/1** ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ៣៨ ដល់៤១។

[14] សំណុំរឿង ០០១ ឯកសារ **E72/3** "សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរួមរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី" កថខណ្ឌ ២៥ ៣៣ និង ៤២។ ឯកសារ **E365/1** "សារណាឆ្លើយតបរបស់ នួន ជា ទៅនឹងសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំការបំភ្លឺលើវិសាលភាពនៃការសួរដេញដោលដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី" ២៥ កញ្ញា ២០១៥ កថាខណ្ឌ ១២ ដល់ ១៥។

នៅក្នុងបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន[15]។ ទស្សនៈនៃអ្នកទម្រង់និយម ចាត់ទុកថា នេះជាការលើកឡើងមិនទំនង។ ដោយពិចារណាថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកំណត់សហឧក្រិដ្ឋរួមក្នុងន័យទូលាយ ដោយបន្ដគោលបំណង "អនុវត្តបដិវត្តសង្គមនិយមឆាប់រហ័ស" ជាគោលបំណងដែលមិនមែនជាបំណងឧក្រិដ្ឋ[16] និងគំនិតដែលថា មេធាវីការពារក្ដីគួរតែជំទាស់អំពីសមាជិកភាពរបស់ នួន ជា នៅក្នុងបដិវត្តថា ជាការបំពានទៅនឹងសុភវិនិច្ឆ័យ។

១១. ការអះអាងរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីគឺបកស្រាយខុសទាំងសំណើនិង បណ្ដឹងសាទុក្ខ។ ការបង្កើតមូលដ្ឋានទី២០០ នៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ គឺជាការពន្យល់មួយដោយខ្លួនឯង។ "អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានកំហុសក្នុងអង្គហេតុក្នុងការកំណត់អំពីសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួមរបស់ បកក"។ បណ្ដឹងសាទុក្ខជំទាស់ទៅនឹងអត្ថិភាព និង និយមន័យសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម គឺមាននៅក្នុងធាតុផ្សំសំខាន់ទាំងអស់ ជាពិសេសនៅក្នុងគោលបំណងជាទូទៅទាក់ទងនឹងការចូលរួមក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្ម[17]។ ផ្ទុយពីអំណះអំណាងរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី បណ្ដឹងសាទុក្ខបានលើកឡើងជាច្រើនដងថា ភស្តុតាងជាប់ទាក់ទងនឹងការបះបោរផ្ទៃក្នុង បកក គឺមានទំនាក់ទំនង និងត្រូវតែពិចារណាទទួលយក[18]។ តាមរយៈការជំទាស់គោលបំណងឧក្រិដ្ឋ "ជាទូទៅ" ដែល "បាន

---

[15] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ១៤ ដល់ ១៦ និង២១។

[16] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" កថាខណ្ឌ ៧២២ ៧៧៧ ដល់ ៧៧៨៩។

[17] ឯកសារ **F16** បណ្ដឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ៤៩៤ ដល់ ៤៩៨។

[18] ឯកសារ **F16**បណ្ដឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ៣៥ ("ជម្លោះផ្ទៃក្នុង បកក បានបណ្ដាលឲ្យអ្នកដែលមានស័ក្ដិទូទាំងបក្សបែកខ្ញែកជាក្រុមតូចៗ" "ដីកាដំណោះស្រាយគ្មាននិយាយអ្វីសោះអំពីភស្តុតាងអាចរកបានជាច្រើន ដែលបក្សមានការបែកបាក់មានក្រុមបំបែកខ្លួនខ្លាំងដូចគ្នា ។ ការពិតដែលថា វៀតណាមបានគាំទ្រក្រុមផ្ដាច់ខ្លួនេះដើម្បីធ្វើសង្គ្រាមប្រឆាំងនឹង ប៉ុល ពត នួន ជា និងអ្នកដទៃទៀត"។ ការបោសសម្អាតនេះគឺជាលទ្ធផលមកពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធនៅក្នុងបក្ស ដែលធ្វើឲ្យ ប៉ុល ពត និង នួន ជា ប្រឆាំងនឹងកម្មភិបាលដែលរំពឹងថា ជាអ្នកអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់បក្ស")។ កថាខណ្ឌ ៥៧ ("សាក្សីភាគច្រើនបាននិយាយទៅកាន់ ថេត សម្បត្តិថាអំពីរបៀបដែល ប៉ុល ពត និង នួន ជា ត្រូវបានគេក្បត់ និង ប្រឆាំង ដោយអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់នៅក្នុងបកក ដែលភាគច្រើនបានធ្វើដោយផ្ទាល់ខ្លួន")។ កថាខណ្ឌ ៨២ ("មេធាវីការពារក្ដីក៏បានស្នើសុំភស្តុតាងក្នុងចំណោមនោះភស្តុតាងបះបោររបស់កម្មាភិបាលទូទាំងបកក ប្រឆាំងនឹង ប៉ុល ពត និង នួន ជា។ កថាខណ្ឌ ២៤២ ("កម្មាភិបាលទូទាំងប្រទេស "តាមពិតទៅភាគច្រើន" ក្បត់ និងប្រឆាំងនឹង ប៉ុល ពត ដោយសម្ងាត់។ កថាខណ្ឌ៤៦២ ("ជំហរដ៏យូររបស់របស់មេធាវីការពារក្ដីរបស់ នួន ជា គឺ "កម្មាភិបាល" មិនល្អរបស់បកក បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែល

ចូលរួម" ដោយបុគ្គលនានានៅក្នុងក្រុមប្រឆាំង ដែលរហូតដល់ពេលមួយបានបង្កជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ភស្តុតាងដែលបានស្នើនៅក្នុងសំណើមិនបានលើកឡើងពីមូលដ្ឋានថ្មីសម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែបែរជាបង្ហាញបន្ថែមអំពីកំហុសដែលបានជំទាស់នៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខ។

១២. បន្ថែមពីលើនេះទៀតនោះ ដោយផ្ទុយពីការលើកឡើងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី[19] សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីគឺគោរពយ៉ាងត្រឹមត្រូវទៅលើវិធាន។ ដូចដែលវិធានសម្រាប់នីតិវិធីគឺវិធាន ១០៨(៧) តម្រូវឲ្យមេធាវីការពារក្តីភ្ជាប់សំណើសុំភស្តុតាងបន្ថែមទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចនៅក្នុងសាលក្រមដែលត្រូវបានជំទាស់ គឺមិនមែនមូលដ្ឋាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខណាមួយនោះទេ។ ទោះជានៅក្នុងវិធីណាក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលរក្សាឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនទាំងស្រុង ក្នុងការពិនិត្យទៅលើភស្តុតាងបន្ថែមនៅក្រោមវិធាន ១០៤(១) "នៅពេលដែលផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌តម្រូវឲ្យធ្វើដូច្នេះ ដោយត្រូវពិចារណាលើកាលៈទេសៈជាក់លាក់នៃរឿងក្តី" និង "ត្រូវពិចារណាលើបញ្ហាថាតើ ភស្តុតាងនេះនឹងជួយក្នុងការស្វែងរកការពិតដែរឬយ៉ាងណា"[20]។

គ. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិតជាផ្អែកលើអំណាចដោយសន្មត់និង ការទទួលខុសត្រូវលើបុគ្គលនៅក្រោមបង្គាប់របស់ នួន ជា ក្នុងការចេញសាលក្រម

១៣. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីហាក់ដូចជាជឿជាក់ថា សំណើសុំភស្តុតាងគឺដើម្បីជំទាស់ទៅនឹងការដាក់ទោសដោយសន្មត់លើ នួន ជា ដែលជាថ្នាក់លើមួយរូប[21]។ ជាថ្មីម្តងទៀតចម្លើយតបដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី យល់ខុសអំពីអំណះអំណាងនៅក្នុងសំណើ។ ភស្តុតាងដែលស្នើដែលជំទាស់នោះគឺ ការរកឃើញផ្អែកអង្គហេតុ និង ច្បាប់ ដែលថា នួន ជា ប្រើប្រាស់អំណាច

ជាផ្នែកមួយនៃការប្រឆាំង និង ក្បត់បក្ស" "បញ្ហានោះគឺថា រស់ ញឹម អាច ឬ នឹងបានធ្វើដោយឯករាជពីបំណងរបស់ ប៉ុល ពត និង នួន ជា")។

[19] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ២៣។

[20] ឯកសារ **F2/5** "សេចក្តីសម្រេចលើផ្នែកខ្លះនៃសំណើរបស់ នួន ជា សុំកោះហៅសាក្សីលើបណ្តឹងសាទុក្ខ" ថ្ងៃទី ២៩ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៥ កថាខណ្ឌ ១៧។

[21] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ២៤។

របស់ខ្លួន និង គ្រប់គ្រងលើកម្មាភិបាល បកក ដទៃទៀត ជាពិសេសសមាជិកគណៈអចិន្ត្រៃយ៍ ដូចជា វស់ ញឹម និង សោ ភឹម[22]។

១៤. ផ្ទុយទៅនឹងការលើកឡើងរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គជំនុំជម្រះពិតជាយោងទៅនឹងការរកឃើញ អំណាច *de jure* ឬ *de facto* របស់ នួន ជា សម្រាប់ការដាក់ទោស។ ការរកឃើញអំពីអង្គហេតុ និងច្បាប់ទាក់ទងនឹងអត្ថិភាព *de jure* ឬ *de facto* របស់ នួន ជា លើកម្មាភិបាល បកក ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងការវិភាគរបស់អង្គជំនុំជម្រះអំពីតួនាទីទទួលខុសត្រូវរបស់ នួន ជា ក្នុងការចេញបញ្ជា[23] និង ញុះញង់[24]។

១៥. ការរកឃើញនៅក្រោយនេះត្រូវបានពិចារណាយ៉ាងច្បាស់ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នៅក្នុងការវិភាគរបស់ខ្លួនអំពីការចូលរួមរបស់ នួន ជា នៅក្នុងសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម[25]។ អំណះអំណាងរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលថា "ការគ្រប់គ្រងដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពរបស់ នួន ជា ទៅអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់មានវិសាលភាពបែបណា ក៏មិនអាចយកមកធ្វើជាសំអាងសម្រាប់ការជំទាស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននៃការផ្ដន្ទាទោសពីបទសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួមដែរ"[26] ដូច្នេះ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីបកស្រាយសាលក្រមមិនត្រឹមត្រូវ។

១៦. ដោយសារតែអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរកឃើញថា នួន ជា ទទួលខុសត្រូវក្នុងនាមជាថ្នាក់លើបន្ថែមពីលើទៀតនោះគឺសម្រាប់គោលបំណងនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខគឺមិនត្រឹមត្រូវដែលថា ការផ្ដន្ទាទោសគឺមិនថិតនៅក្នុងមូលដ្ឋាននោះទេ។ មេធាវីការពារក្ដីពិតជាជំទាស់ទៅនឹងការទទួលខុសត្រូវក្នុងនាមជាថ្នាក់លើនៅក្នុងករណីដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នឹងបដិសេធនូវរាល់ការផ្ដន្ទាទោសនៅលើមូលដ្ឋាននៃទម្រង់ទទួលខុសត្រូវផ្សេងទៀត។

---

[22] ឯកសារ **F2/8** សំណើលើកទីប្រាំមួយ កថាខណ្ឌ ៥ ដល់ ៦។

[23] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" កថាខណ្ឌ ៨៨៤ ដល់ ៩០៥។

[24] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" កថាខណ្ឌ ៨៨៧ ដល់ ៩០៨។

[25] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" កថាខណ្ឌ ៨៦២ ("អង្គជំនុំជម្រះរកឃើញខាងក្រោមថា នួន ជា បាន រៀបចំផែនការ បញ្ជា ញុះញង់ ផ្ដល់ជំនួយ ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស [...] ថែមទាំងបង្ហាញទំនាក់ទំនងគ្រប់គ្រាន់រវាងសហចារី និង នួន ជា")។

[26] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ២៦។

ឃ. ភស្តុតាងដែលស្នើនៅក្នុងសំណើទីប្រាំមួយត្រូវតែទទួលយក ដោយមិនគិតពីវិសាលភាពពេលវេលា

១៧. ជាចុងបញ្ចប់ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អះអាងថា ភស្តុតាងបន្ថែមនៅក្រោយខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៧៧ គួរតែមិនត្រូវបានពិចារណាដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលនោះទេ[27]។ អំណះអំណាងនេះគឺមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ ដោយសារតែអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិតជាបានរកឃើញដោយផ្អែកលើភស្តុតាងដែលមានកាលបរិច្ឆេទរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៩[28]។ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អាចផ្អែកលើភស្តុតាងនៅក្រៅវិសាលភាពពេលវេលានៃសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវីការពារក្តីក៏អាចប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដូចគ្នាដើម្បីជំទាស់ទៅនឹងការរកឃើញរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែរ។ នៅក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ មេធាវីការពារក្តីសូមរំលឹកថា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលរក្សាឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួននៅក្នុងការពិនិត្យភស្តុតាងដែលជួយដល់ការស្វែងរកការពិត និងដែលបានក្នុងពេលថ្មីៗនេះស្តាប់ចម្លើយសាក្សីដែលផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីព្រឹត្តិការណ៍នៅក្រោយខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៧៧[29]។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

១៨. សម្រាប់ហេតុផលដែលបានលើកឡើងខាងលើ មេធាវីការពារក្តីសូមស្នើដល់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បដិសេធចោលទាំងស្រុងនូវចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

សហមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា

សុន អរុណ Victor KOPPE

[27] ឯកសារ **F2/8/1**ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខ កថាខណ្ឌ ២៨ ដល់ ២៩។

[28] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" កថាខណ្ឌ ២៩៣ ជើងទំព័រ ៩១០ កថាខណ្ឌ ៣១៩ ជើងទំព័រ ៩៨២ និងកថាខណ្ឌ ៣៤៥ ជើងទំព័រ ១០៤០។

[29] ឯកសារ **F2/5** "សេចក្តីសម្រេចលើផ្នែកខ្លះនៃសំណើរបស់ នួន ជា សុំកោះហៅសាក្សីលើបណ្តឹងសាទុក្ខ"។